

UCHWAŁA Nr XXV/206/13
Rady Gminy Borzytuchom
z dnia 30 lipca 2013 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 w Gminie Borzytuchom

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2013.594 t.j.) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zm.)

Rada Gminy Borzytuchom uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny program wspierania rodziny w Gminie Borzytuchom na lata 2013 – 2015, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borzytuchom.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

[Faint stamp and handwritten signature]

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) ustawodawca nałożył na Gminy nowe obowiązki w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi które pozbawione są prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej. Zapis art. 176 pkt. 1 wymienionej ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program przedstawia kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla rozwoju rodziny.

Celem programu jest ukazanie możliwości rozwojowych rodziny i jej zdolność do przezwyciężania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

*Załącznik
do Uchwały Nr XXV/206/13
Rady Gminy Borzytuchom
z dnia 30.07.2013r.*

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2013-2015**

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizacją w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. W wielu dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie i są szczególnie groźne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego i wychowania. W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania). Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny (np. nałogi, przestępczość, przemoc, zaniedbywanie obowiązków).

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość, które bardzo często powodują rozpad rodziny. Takie nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków, jak i na całym społeczeństwie. Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, ponieważ problemy te bardzo często wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem programu jest wspieranie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Gminny program wspierania rodziny na lata 2013 – 2015 określa zadania własne gminy wynikające z:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493, ze zm.),

II. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, który realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, Policją, instytucjami oświatowymi, ochroną zdrowia a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich

warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

W Gminie Borzytuchom zadania w obszarze profilaktyki i pomocy dziecku w rodzinie ujęte są również w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnym Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Działania profilaktyczne w/w programach skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, a jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rodzinie takiej zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

III. PRACA Z RODZINĄ

Praca z rodziną powinna być możliwie wcześniej podejmowana i prowadzona. W szczególności ukierunkowana na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko.

Pomoc rodzinie powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłaszaniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej.

W Gminie Borzytuchom jednostką, której powierzono organizację pracy z rodziną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka realizuje zadania wynikające z szeroko rozumianej profilaktyki. W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny, dlatego GOPS konsekwentnie od wielu lat buduje lokalny system wsparcia i współpracy z osobami, instytucjami i organizacjami działającymi na polu profilaktyki, także prowadzi i realizuje wiele działań ukierunkowanych na dziecko i rodzinę.

W 2012 roku skorzystało z realizowanych przez tut. GOPS różnorodnych form pomocy 162 rodziny. Jest to pomoc zarówno indywidualna, formie rzeczowej jak i w wsparcia edukacyjno oraz doradztwa. Ponadto szkoły prowadzą cyklicznie i systematycznie zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, wywiadówki oraz inne spotkania dla rodziców.

Na terenie Gminy Borzytuchom funkcjonują różne podmioty o zasięgu gminnym lub ponadgminnym, których działania ukierunkowane są na pomoc dziecku i rodzinie. Są to min.: GOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, Powiatowe Urząd Pracy, Placówki Oświatowe, Ośrodek Zdrowia, Kuratorzy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Organizacje Pozarządowe.

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest praca z rodziną.

Asystent rodziny

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest praca z rodziną, w ramach której wprowadza się asystenta rodzinnego do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie.

Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę. Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Na terenie Gminy Borzytuchom zamieszkuje 42 rodziny z mniejszymi bądź większymi problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Przyczyny tych trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych, czy pogorszenia statusu rodziny, w tym bezrobocia.

Zgodnie z ustawą na jednego asystenta rodzinnego nie może przypadać więcej niż 20 rodzin. Gmina Borzytuchom jak i inne gminy w kraju nie posiadają wystarczających środków finansowych na zatrudnienie wymaganej liczby asystentów. W związku z tym pojawia się potrzeba pozyskiwania środków zewnętrznych. Od 2012 roku składamy wniosek o dofinansowanie zatrudnienia asystenta rodzinnego w ramach resortowego programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Kolejnym nowym ustawowym zadaniem dla gminy jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

Placówki wsparcia dziennego

Sposobem na efektywne wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka są placówki wsparcia dziennego, które to powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, szczególnie w zakresie podnoszenia świadomości i odpowiedzialności rodzicielskiej.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- specjalistycznej;
- pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę;

Rodziny wspierające

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, rodziny wspierającej, może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną.

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia Wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Nowym zadaniem własnym gminy, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej w pieczy zastępczej.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są dzieci i rodziny, w szczególności przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w tym rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi to między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

V. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Cel szczegółowy

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka:

- 1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,
- 2) objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci,
- 3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- 4) zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy,
- 5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka.

2. Cel szczegółowy

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności:

- 1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz dziecka i rodziny,
- 3) pomoc w podnoszeniu kwalifikacji pracowników socjalnych i asystenta rodziny,
- 4) finansowanie istniejących świetlic i klubu środowiskowego oraz dążenie do tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego na terenie gminy,
- 5) zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy,

- 6) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 7) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych,
- 8) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- 9) pomoc osobom i rodzinom będącym w kryzysie.

3. Cel szczegółowy

Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez:

- 1) monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych,
- 2) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordinowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu. Program realizowany będzie na terenie Gminy Borzytuchom w latach 2013 – 2015. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie gminy.

VIII. FINANSOWANIE

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Borzytuchom, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. MONITOROWANIE

Koordinatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez składanie przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borzytuchomiu terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Borzytuchom sprawozdań z realizacji Programu. Informacja sporządzona zostanie na podstawie danych uzyskanych od podmiotów działających na rzecz rodziny.